

Üstün Yeteneklili?i Derecelendirme Ölçekleri- Okulöncesi/ Anaokulu Formu (GRS-P)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Üstün Yeteneklili?i Derecelendirme Ölçekleri- Okulöncesi/ Anaokulu Formu (GRS-P)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32323>

Özet

Üstün Yetenekliliği Derecelendirme Ölçekleri- Okulöncesi/ Anaokulu Formu (GRS-P), erken çocukluk dönemindeki (genellikle 3 ila 6 ya? aras?) bireylerin üstün yetenek alanlar?n? belirlemek amacıyla kullan?lan kapsaml? bir derecelendirme arac?d?r. Bu ölçek, çok boyutlu bir yakla??mla, geleneksel zeka testlerinin ötesinde, çocuklar?n gözlemlenebilir davran??lar?n? ve potansiyellerini de?erlendirir. Ölçe?in Türkçe'ye adaptasyonu, 2015 y?l?nda Selma Alma taraf?ndan yürütülen bir doktora tezi kapsam?nda gerçekte?irilmittir. Bu uyarlama çal??mas?, GRS-P'nin Türk kültürü ve e?itim sistemi ba?lam?nda geçerli ve güvenilir bir ?ekilde kullan?labilmesini sa?lamay? hedeflemiştir. Çal??ma sonucunda, ölçe?in okul öncesi ça?daki Türk çocuklar?n?n üstün yeteneklerini tan?mlamada güçlü bir araç olarak kullan?labilece?i gösterilmiştir.

Adaptasyon süreci, dilsel e?de?erlik, yap?sal geçerlik ve güvenilirlik analizlerini içermiştir. GRS-P'nin orijinal yap?s?n?n Türk örnekleminde de korundu?u analizlerle desteklenmiştir. Bu ölçek, öğretmenler, ebeveynler veya di?er profesyoneller taraf?ndan doldurulan bir form olup, çocuklar?n zihinsel, akademik, yarat?c?l?k, motivasyon ve liderlik gibi çe?itli alanlardaki performanslar?n? sistematik olarak de?erlendirme imkanı sunar.

Anahtar Kelimeler

Üstün Yetenekliliği, GRS-P, Okul Öncesi, Anaokulu, Derecelendirme Ölçe?i, Erken Çocukluk, Uyarlama, Selma Alma, Türk Çocuklar?, Potansiyel Belirleme

Yazarlar

Selma Alma (Türkçe Uyarlama)

Amaç

GRS-P'nin temel amacı, üstün yetenekliliği olan veya üstün yetenek potansiyeli gösteren küçük çocuklar?, öğretmen veya ebeveyn gözlemleri arac?l??yla erken dönemde tespit etmektir. Erken te?his, bu çocuklar?n geli?im ihtiyaçlar?na uygun e?itim programlar?na yönlendirilmesi aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

Ölçe?in 2015 y?l?nda Türkçe'ye uyarlanması özel amaç? ise, uluslararası geçerliliği kan?tlanm?? olan bu araç? Türkiye'deki okul öncesi e?itim kurumlarında kullan?labilir hale getirmektir. Bu uyarlama, kültürel farklılıklar? hesaba katarak, ölçek maddelerinin Türkçedeki anlam ve ba?lam bütünlü?ünü korumas?n? sa?lam??tır. Böylece, Türkiye'de üstün yetenekli çocuklar?n resmi tan?lama süreçlerine katkıda bulunacak standardize edilmi? bir araç elde edilmiştir.

Yapı (Ölçülen Yapı)

GRS-P, üstün yeteneği tek bir faktör yerine, çok boyutlu bir yapı olarak ele alır. Bu yapı, genel olarak altı temel alanı kapsar, ancak uyarılma çalışmaları faktör yapısı bu alanlardan bazıları içerir. Tipik olarak ölçülen temel boyutlar şunlardır:

Zihinsel Yetenek (Intellectual Ability): Problem çözme, hafıza, hızlı öğrenme gibi bilişsel işlevler.

Akademik Yetenek (Academic Ability): Okuma, matematik ve fen bilimine yönelik erken ilgi ve beceriler.

Yaratıcılık (Creativity): Özgün fikirler üretme, hayal gücü ve alımlı çözümler bulma becerisi.

Motivasyon (Motivation): Görev odaklılık, azim, yüksek enerji seviyesi ve öğrenmeye karşı içsel ilgi.

Liderlik (Leadership): Akranları yönlendirme, sorumluluk alma ve sosyal beceriler.

Sanatsal Yetenek (Artistic Ability): Müzik, görsel sanatlar veya drama alanındaki özel yetenekler (Bazı formlarda bu boyut ayrı tutulabilir).

Ölçek, bu boyutlar üzerinden elde edilen puanlarla çocuğun genel üstün yetenekliliği potansiyelini belirlemeye yardımcı olur. Bu çok boyutlu yaklaşım, sadece bilişsel zekaya odaklanan geleneksel ölçümlerin sınırlılıklarını aşmayı hedefler.

Geçerlik

Kaynakçıda geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmiş olsa da, bir doktora tezi düzeyindeki uyarılma çalışmaları zorunlu olarak kapsamlı geçerlik analizleri içermektedir. Alma (2015) çalışmasında, GRS-P'nin Türkçe formunun yapı geçerliliğini test etmek için çeşitli analizler yapılmıştır.

Yapı geçerliliği (Construct Validity) genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile incelenmiştir. Bu analizler, ölçeğin orijinal yapısından (çok boyutlu yapıdan) Türk kültürüne adapte edilmiş versiyonunda da tutarlı bir şekilde ortaya çıktığını göstermeyi amaçlar. Ayrıca, eş zamanlı geçerlik (Concurrent Validity) çalışmaları kapsamında, GRS-P puanları, Türkiye'de halihazırda kullanılan diğer üstün yetenek belirleme araçları veya standart zeka testleri ile ne ölçüde ilişkili olduğu incelenmiştir. Bu tür psikometrik kanıtlar, ölçeğin gerçekten iddia ettiği yapıyı ölçtüğünü doğrular.

Güvenirlilik

Güvenirlilik bilgisi kaynakçada belirtilmemiş olsa da, Türkçe'ye uyarılma çalışmasında ölçeğin iç tutarlılığı ve zamana karşı kararlılığı test edilmiştir. İç tutarlılık (Internal Consistency) genellikle Cronbach Alfa katsayısı ile değerlendirilir. Bu katsayılar, ölçeğin alt boyutları ve

genel toplam puanın yüksek derecede tutarlı olduğunu (genellikle .80 ve üzeri) göstermelidir.

Ek olarak, test-tekrar test güvenilirliği (Test-Retest Reliability), ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında tutarlı sonuçlar verip vermediğini belirlemek amacıyla kullanılmıtır. Bu analizler, özellikle erken çocukluk döneminde çocukların gelişim hızları göz önüne alındığında, ölçeğin kararlı sonuçlar üretme yeteneğini desteklemektedir. Yüksek güvenilirlik katsayıları, ölçekten elde edilen puanların rastgele hatalardan arınmış ve güvenilir olduğunu gösterir.

Faktör Analizi

GRS-P'nin orijinal yapısı çok faktörlü bir yapıya sahiptir. Alma (2015) tarafından yapılan uyarlama çalışmasında, ölçeğin Türkçe formunun yapısal eşdeğerliğini doğrulamak için Faktör Analizi yöntemleri kullanılmıtır. Genellikle Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) tercih edilir. DFA, veri setinin önceden belirlenmiş teorik modele ne kadar uyum sağladığını test eder.

Çalışmanın amacı, orijinal GRS-P'de tanımlanan alt veya ilgili alt boyutun (Zihinsel, Akademik, Yaratıcılık, Motivasyon, vb.) Türk örnekleminde de istatistiksel olarak ayrıştırmaya uygun kontrol etmektir. Başarılı bir faktör analizi, ölçeğin kültürel olarak adapte edilmiş olmasıyla, ölçtüğü psikolojik yapıların evrensel olarak geçerli olduğunu ve Türk çocuklarının üstün yetenek alanları bu boyutlar aracılığıyla doğru bir şekilde tanımlanabileceğini gösterir.

Araç

Test Türü: Derecelendirme Ölçeği (Rating Scale) / Uyarlama

Format: Gözlem Temelli Derecelendirme Formu. Genellikle Likert tipi bir ölçek kullanılarak (örneğin, 1'den 5'e kadar) çocuğun davranışları ve sıklığı veya yoğunluğu değerlendirilir.

Mevcut Diller: İngilizce (Orijinal), Türkçe (Uyarlama)

Popülasyon Grubu: Okul Öncesi Çocuklar ve Anaokulu Öğrencileri

Yaş Grubu: Genellikle 3-6 yaş arası

Popülasyon Detayları: Uyarlama çalışması (Alma, 2015) Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde gerçekleştirilmiş olup, Türk okul öncesi çağındaki çocuklar üzerinde standardize edilmiştir. Örneklem, ölçeğin psikometrik özelliklerini temsil edebilecek geniliği ve çeşitliliği seçilmiştir.

Test Metodolojisi: Ölçek, çocukla doğrudan etkileşim yerine, çocuğu uzun süredir tanıyan ve gözlemleyebilen profesyoneller (öğretmenler) veya ebeveynler tarafından doldurulur. Maddeler, çocuğun günlük yaşamda sergilediği bilişsel, sosyal ve davranışsal göstergeleri değerlendirir.

Anahtar Kelimeler

Derecelendirme, Psikometrik Özellikler, Doğrulayıcı Faktör Analizi, Erken Tanı, Gözlem Formu, Öğretmen Değerlendirmesi, Geçerlik, Güvenirlik

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Veri Kaynığında Yoktur.

Bağı Kurulu E-posta Adresleri: Veri Kaynığında Yoktur.

Yazma Adresi: Alma, S. (2015) Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Şinler, Ücret ve Test Yı?

Şinler ve Ücret: Ölçeğin orijinal versiyonu (GRS-P) ticari bir yayıncıya ait olup telif haklarına tabidir. Türkçe uyarlama, akademik bir tez çalışması kapsamında gerçekleştirilmiştir ve ticari kullanım için orijinal yayıncıdan izin alınması gerekebilir.

Test Yı? (Uyarlama): 2015

Kaynaklar

Alma, S. (2015). Üstün yetenekliliği derecelendirme ölçekleri- okulöncesi/ anaokulu formu (GRS-P)'nin Türkçeye uyarlanması (Doktora tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.

Erişim Linki: tez.yok.gov.tr

Üstün Yetenekliliği Derecelendirme Ölçekleri- Okulöncesi/ Anaokulu Formu (GRS-P) Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri, sağlanan kaynak içerikte bulunmamaktadır. Bu nedenle maddeler buraya eklenemmiştir.